

Rendészeti professzionalizmus

BARÁTH Noémi Emőke¹

A tanulmány célja a professzionalizmus elméleti keretrendszerének áttekintése. Arra törekszik, hogy a rendőri professzionalizmust elhelyezze a professzióelméletek között. A professzionalizmust olyan sajátos szakmai és társadalmi érték jellemez, amely egyfajta különleges elhivatottságot feltételez, és fő jellemzője a szaktudás, a felelősségtudat és a csapatszellem, bajtársiasság. A rendészeti stratégiák között is találkozhatunk a professzionalizmus és hatékonyság fejlesztésének gondolatával. A szakirodalmat áttekintve ki-rajzolódik, hogy a rendőri professzionalizmus beilleszkedik a segítő szakmák profiljába, és elengedhetetlen eleme a szakszerű munkavégzésnek.

Kulcsszavak: rendészeti professzionalizmus, attitűd, értékrend

1. Bevezetés

A professzionalizmust mint a rendőrség működését kísérő meghatározó elemet több szinten érdemes megvizsgálni. Arra keressük a választ, hogy miként jelenik meg a rendőrség működésében, vele szemben milyen kritériumok és attribútumok fogalmazódnak meg, és az egyes rendészeti modellek és stratégiák ezt miként tükrözik vissza. A szakma alapjaihoz soroljuk a professzionalizmust, amely a rendőri munka minőségét is meghatározza – elméletileg –, ez pedig nem csupán a tisztavatást követően ölt testet, hanem a rendőri képzés során is figyelmet érdemel.

2. A professzionalizmus formálódása

Annak érdekében, hogy vizsgálni tudjunk egy jelenséget, annak pontos definiálása elengedhetetlen. A professzionalizmus definíciója nehezen megfogalmazható, hasonlóan problematikus, mint a kultúra szó esetében.² A professzionalizmus alapja a tudás,³ továbbá olyan sajátos szakmai és társadalmi értékek jellemzik, amelyek egyfajta

¹ Baráth Noémi Emőke tudományos segédmunkatárs, Nemzeti Köszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Kriminálpszichológiai Tanszék; doktori hallgató, Nemzeti Köszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola. Emőke Noémi Baráth Assistant Research Fellow, University of Public Service Department of Criminal Psychology; PhD student, University of Public Service Doctoral School of Police Sciences and Law Enforcement. E-mail: barath.noemi.emoke@uni-nke.hu, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7491-8063>

² Thomas C. Bruneau: Impediments to the accurate conceptualization of civil–military relations. In Thomas C. Bruneau – Florina C. Matei (eds.): *The Routledge Handbook of Civil–Military Relations*. London, Routledge, 2013. 13–21.

³ D. A. Schön: *Educating the reflective practitioner. Toward a new design for teaching and learning in the professions*. San Francisco – London, Jossey-Bass Publishers, 1987.

különleges elhivatottságot feltételeznek, és fő jellemzői közé soroljuk a *szaktudást, a felölősségtudatot és a testületi szellemet*.⁴ Huntington úgy határozza meg a professzionalizmus fogalmát, hogy az a civil kontrollnak való engedelmességgel ragadható meg a legjobban. Ez funkcionális professzionalizmus fogalomnak tekinthető.

A professziókkal foglalkozó elméletek fő fókuszra arra irányul, hogy miként alakultak ki a különböző professziók, milyen mozzanatok és kritériumok mentén rajzolódik ki egy hivatás esetén, és ez miben különbözteti meg egy másik szakmától. A teoretikus térben két nagy csoport azonosítható. Az elsőbe azok sorolhatók, amelyek a professzionalizációt vizsgálják. A másik csoportba tartozó elméletek a hivatásokkal és azok sajátosságaival foglalkoznak, amelyekben további négy kritériumrendszer lehet elkülöníteni.

Ezek közül az első a kritériumrendszer, amely bizonyos paraméterek, értékek megléte esetén egy hivatást professziónak minősít. A második a professzió társadalmi szerepére helyezi a hangsúlyt, és a köz érdekében megvalósuló tevékenységeket elemzi. A harmadik kritérium a másodikhoz szorosan kapcsolódik, ám ebben az esetben arra helyezik a hangsúlyt, hogy a professziók és az általuk működtetett szakmai szervezetek társadalmi szerepét az önérdék-érvényesítés szempontjából vizsgálják. A negyedik irányzat a professziókat nem kívülről, a társadalom oldaláról vizsgálja, hanem a szakmai identifikáció és a benne rejlő értékek mentén.⁵ Jelen tanulmány ez utóbbi kritérium értelmezési keretét használja.

A professzióelméletek szerint a szakmák lényegi elemei, hogy egy olyan tudás birtokában vannak a szakmabeli egyének, amely tudást nem mindenki birtokol, csak azok, akik a képzés elméleti és gyakorlati elemeit elsajátították. A hivatásosok közé való belépés egy sajátos, egyedi folyamat részeként valósul meg, meghatározott normák, magatartási előírások és szabályrendszer mentén. A szakmák gyakorlóit társadalmi elismeréssel is jellemezhetjük.⁶

A szakmák besorolása között a rendőri munka a segítő hivatások között található. Olyan értelemben, hogy a rendőr ellenszolgáltatás nélkül segíti munkája során a rászorulókat, mint az orvos, pedagógus, szociális munkás, pap, tűzoltó, katonai kiképző,⁷ noha a munka jellege és a célcsoportok, munkaeszközök tekintetében jelentős különbségek fedezhetők fel. A rendőri munka gyakorlatorientált hivatás, ennek érdekében meg kell találni a megfelelő arányokat az elméleti, tudományos alapokra épülő tudás és a gyakorlatban elsajátítható kompetencia alapú képzés között. A tisztai tudás egy speciális szaktudás.⁸ Tapasztalati tanulás folytán felkészült szakembereket tudunk a társadalom védelmére bocsátani. Az ilyen gyakorlatorientált professziók

⁴ Samuel Huntington: *A katona és az állam*. Budapest, Zrínyi, 1994.

⁵ Nagy Krisztina: Professzionalizáció- és professzióelméletek a segítő hivatások tükrében. *Visszapillantó*, 6 (2019), 1.

⁶ Kleisz Teréz: Professzionalizálódási folyamatok és stratégiák a szociális munka/közösségi munka social work/community work fejlődéstörténetében, angol és amerikai metszetben. *Tudásmenedzsment*, 1. (2000), 1. 19–32.

⁷ Nagy József: Segítés és pedagógia. Kísérlet a nevelés mibenlétének újraértelmezésére. *Magyar Pedagógia*, 95. (1995), 3–4. 157–200.

⁸ Janza Frigyes: A rendészeti karrier rendszer. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 9. (2008), 107–132.

kapcsán a tudás és a kompetenciafejlesztés megfelelő egyensúlyának a megtalálása kulcsfontosságú lehet.⁹

A professzionalizmus kritériumrendszere számos megközelítésben tárgyalható. Ezek közül kiemelendőnek tartjuk az alábbi értékeket:

- a szakmai képzés hossza tudományos képzésen alapul;
- magatartási és szakmai etikai szabályok betartása;
- szakmai szervezetbe való tömörülés;
- a tevékenység a közjót szolgálja;
- a szakmai tevékenység altruista módon szerveződik;
- szakmai tekintély;
- az egyénektől elvárja, hogy megbízzanak a szakmai hozzáértésükben;
- magas fokú kollegialitás;
- a jövedelem nem a siker mércéje, a fizetés a képzettség szintjétől és egyéb kritériumoktól függ;
- a hivatás gyakorlótól általános és absztrakt tudás alkalmazása is elvárt, ezért a tevékenység nem standardizálható teljes mértékben.¹⁰

A professzióelméletek alcsoportjába sorolható irányzat szerint a szakmai identitást alakító tényezők vizsgálata meghatározó egy hivatás elemzése során. Ennek alapja az önazonosság kivetítése a szakmai énjére. Ez hatással lehet az egyén teljesítményére és életmódjára. Az énkép alakulása nem választható el ebben az esetben a szakmakép formálódásától. Ennek a folyamatnak része a tanulás, a szakmai értékek és a kulturális normák beágyazódása. A szakmai szocializáció¹¹ az oktatás során elméleti és gyakorlati képzéssel sajátítható el úgy, hogy közben a hallgató felkészül a professzionális szerep betöltésére, és közben motivációja végig megmarad.¹²

3. A rendészeti professzionalizmus

A közigazgatás hatékony működése napjainkban alapelvárásként fogalmazódik meg a társadalom tagjaiban. Ennek az elérésében pedig segítségül lehet hívni a tudomány nyújtotta lehetőségeket, annak érdekében, hogy a közigazgatás – és ezáltal a rendőrség – a kor igényeihez tudjon alkalmazkodni.¹³ Hatékonyság alatt pedig – leegyszerűsítve a fogalmi meghatározást – a szubjektív biztonságérzet és a rendőrség

⁹ Donald A. Schön: *The reflective practitioner. How professionals think in action.* New York, Basic Books, 1983.

¹⁰ Hans A. Hesse: *Berufe im wandel. Ein beitrag zum problem professionalisierung.* Stuttgart, Ferdinand Enke, 1968.

¹¹ Hans Kairat: „Professions” oder „Freie Berufe”? Berlin, Duncker & Humblot, 1969.

¹² Baráth Noémi Emőke: Etikai értékek vizsgálata tisztjelöltek körében. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 22. (2020a), 161–166.

¹³ Magyary Zoltán: *A magyar közigazgatás gazdaságosságának és eredményességének biztosítása.* Javaslat. Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai RT., 1931. 30.

társadalmi elfogadottsága vagyis integráltságának szintjét kell érteni.¹⁴ A hatékony rendőri munka eredményessége megragadható abban is, hogy a rendőrség állományában szolgálatot teljesítők szakmai hozzáértése, valamint a rendőr kiegyensúlyozottsága töretlen hivatásuk elvégzése során.¹⁵ Az állampolgárok akkor érzik magukat biztonságban, ha a legitim fizikai erőszakkal felruházott szervezetekben dolgozók megfelelően képzettek, a munkájuk társadalmi rendeltetését tartják szem előtt, a szakmai irányelvek mellett. A rendőri munka számos egyéni és szakmai attitűddel, kompetenciával írható le, amelyek között megtalálható a professzionalizmus. A rendészettudomány kidolgozta a „közbiztonság felett őrökös professzionális megvalósítás elméleti alapjait”.¹⁶ A professzionalizmus sérülése csökkenti a rendőri munka társadalmi rangját, a rendőrbűnözés növekedéséhez, illetve a jogszerűen alkalmazott erőszakkal történő visszaélések jelennek meg, ami a rendőrség elleni panaszok növekedéséhez vezet,¹⁷ és a társadalmi bizalmat csökkenti a szervezet tagjaival szemben.

A közbiztonság állapotát befolyásolja, hogy a bűnüldöző és igazságszolgáltatási rendszer miként működik.¹⁸ Ehhez kapcsolódnak a kontrolltipológiák, amelyek a rendőrség és a társadalmi kontrollok viszonyát elemezve különítenek el optimista és peszsimista víziót.¹⁹ Az optimista nézőpont szerint a rendvédelmi szervek beavatkozási pontjai szélesednek azáltal, hogy növekszik a professzionalizmus és a társadalommal való együttműködés,²⁰ valamint a közbiztonsági szabályok minőségi és mennyiségi javítása. A negatív nézőpont a repressziót helyezi középpontba, csorbítva az emberi jogokat, korlátlan hatalmat adva a rendvédelmi szervezeteknek abban az értelemben, hogy felhatalmazza őket a bűnözés elleni harcban széles körű jogosítványokkal, amely egyúttal a helyi közösségek önvédelmi képességeinek elvesztésével jár együtt. Az angolszász szakirodalomban elterjedt nézet szerint a rendőrség úgy érheti el a szakmai teljesítmény csúcsát, hogy korszerű szervezetet és tudást biztosít a tagjainak, foglalja össze Csapó.²¹

A korszerűség kritériumai a professzionalizmus, a társadalmi beágyazottság és a megújulás készsége és hajlandósága. Professzionalizmus²² és a szervezeti kultúra viszonyára²³ jelen tanulmány terjedelmi okok miatt nem tér ki. A professzionalizmus

¹⁴ Vári Vince: Hatásköri szabályozás, mint a nyomozás erőforrás-elosztási eszköze a rendőrségen. *Magyar Rendészet*, 19. (2019), 1. 167–180.

¹⁵ Szabó Csaba: A rendőri munka megoldatlan pszichikai és erkölcsi problémái. *Magyar Rendészet*, 14. (2014), 5. 117–130.

¹⁶ Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 11.

¹⁷ Mike Maguire – Rod Morgen – Robert Reiner (eds.): *Implementing community policing. Lessons from 12 Agencies*. Washington, D. C., U. S. Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services, 2009.

¹⁸ Hans-Jörg Albrecht: *Problemes theoriques, données empiriques et orientations de la recherches en République Fédérale Allemagne*. Crime et Justice en Europe. Paris, L'Harmattan, 1993.

¹⁹ Idézi Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018 127.

²⁰ Kovács Gábor: A szervezeti és vezetői kommunikáció sajátosságai a rendészeti szervezetknél. *Hadtudományi Szemle*, 9. (2016), 1. 381–394.

²¹ Csapó Csaba: A korszerű rendőrség alapjai. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 10. (2009), 39–51.

²² Csapó Csaba Távlatos gondolkodás – a korszerű rendőrség alapja. *Hadtudomány*, 18. (2008), 1–2. 131–143.

²³ Lásd Pirger Tamás: *A rendvédelmi szervek szervezeti-kultúra vizsgálata*. Doktori értekezés. Sopron, Nyugat-Magyarországi Egyetem, 2015.

elvárása a rendőri munkával szemben a Magyar Rendvédelmi Kar alapszabályában és a Rendvédelmi Hivatásetikai Kódexben is megtalálható.²⁴

4. A professziómodellek

A rendészeti stratégiák között is találkozhatunk a professzionalizmus és hatékonyság javításának a gondolatával. A Közigazgatás- és Köszolgálat-fejlesztési Stratégia 2014–2020 munkaanyaga szerint: „A HR funkciók fejlesztésének kiemelt céljai és az azokhoz kapcsolódó tevékenységek. A professzionalizmus: a HR szakemberek felkészítése a munkatársak teljesítményének és fejlődésének minél szakszerűbb irányítására, tervezésére; hivatásrendenként human módszertani és szolgáltató központok felállítása, egységes informatikai szakértő rendszer bevezetésével.”²⁵

Az alkotmányos demokrácia és a modernizált rendőrség kontrolljának a kitételei között szerepel a jogi normán kívüli felhatalmazás mellett, a szakmai tudás mint kontroll.²⁶ Azt veszi alapul, hogy a „tudás, ami a cselekvés legbiztosabb iránytűje”,²⁷ amely alapján meghatározható a rendészeti beavatkozás szükségessége és arányossága. Ebben az esetben, ahol a professzionalizmus meghatározó, kirajzolódik előttünk egy bonyolult és szerteágazó hivatásrend. További garancia a szakmai etika és a társadalom rendőrségről alkotott véleménye.

James Q. Wilson²⁸ szerint a professzionális rendőrség ismérve, amely legális – azaz törvényesen működik –, idealista típusú rendvédelmi beosztott, aki egyszerre érvényesíti a törvény előírásait és az eredményességet is szem előtt tartja. További kategóriákba sorolja a rendőröket a szerint, hogy miként alakul a törvényesség és eredményesség viszonya a munkavégzés során.²⁹ A represszív rendőrt az autoriter rendőrséghez sorolja. A közösségi rendőrség típusához az optimista szakembert, a bürokratikus rendvédelemhez pedig a realista rendőrségi beosztottat sorolja, összegzi Krémer.³⁰

A rendészet professzionalizmusa a belső munkamegosztásban (is) rejlik, a szakmává fejlődés feltételeként, ahol elkülönül a közbiztonsági, a veszélyelhárító és a bűnüldöző funkció.³¹ Vagyis, az eltérő szolgálati ágak eltérő szervezési és működési elvet

²⁴ „A Magyar Rendvédelmi Kar Közgyűlése – a Magyar Rendvédelmi Kart mint köztestületet létrehozó 1996. évi XLII. törvény, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény felhatalmazása alapján – a Magyar Rendvédelmi Kar Alapszabályát az alábbiak szerint alkotja meg. [...] A Magyar Rendvédelmi Kar a rendvédelmi szervek hivatásos állományú tagjai és közalkalmazottai önkormányzati elven alapuló, rendvédelmi szakmai köztestületként működő országos szervezete, amely önálló ügyintéző szervezettel rendelkezik. A Magyar Rendvédelmi Kar rövidített neve: MRK.” Forrás: www.rendvedelmikar.hu

²⁵ *Közigazgatás- és Köszolgálat-fejlesztési Stratégia 2014–2020*. 63.

²⁶ Kis János: *A politika mint erkölcsi probléma*. Budapest, Irodalmi Kft., 2004.

²⁷ Finszter (2018) i. m.

²⁸ James Q. Wilson: *Varieties of Police Behavior*. Cambridge, Harvard University Press, 1968.

²⁹ Baráth Noémi Emőke: A rendészeti modellek és rendőrhallgatók attitűdjeinek vizsgálata. *Ügyészek Lapja*, 27. (2020b), 6. 19–30.

³⁰ Krémer Ferenc: *A rendőri hatalom természete*. Budapest, Napvilág, 2003.

³¹ Finszter (2018) i. m. 440.

követnek. A bűnüldözési szervek a szervezeten belül nagyfokú önállósággal rendelkeznek.³²

A rendőrségi – új – professzionalizmus négy alapelvét Stone és Travis³³ összegzik. Ezek az *elszámoltathatóság, a legitimitás, az innováció és a nemzeti koherencia*.³⁴ Az igazi professzionalizmus alkotóelemei a szakértelem, alapelvek és gyakorlatok gyűjteménye, amelyet a szakma tagjai elismernek és tiszteletben tartanak. Az új professzionalizmus elősegítheti a rendőrök hatékony együttműködését a szervezeten belül és kívül. A közösségekben mindenütt egy jól kommunikált új professzionalizmus segíthet az állampolgároknak megérteni az egyes rendőri intézkedéseket, és fel tudja mérni azokat az igényeket és problémákat, amelyekre a rendőrségnek jobban oda kell figyelnie, hogy a közösség bizalmát élvezhesse.³⁵ Mindezekből a nézőpontokból az új professzionalizmus mindannyiunk számára segít abban, hogy meglássa, mi történik a rendészetben, hogyan jutottunk el ide, és merre tartunk. A jó rendfenntartáshoz mindenütt létfontosságú tudás, megértés és gyakorlat létezik, és ez a közös készségkészlet határozza meg a rendőrség szakmaiságát. Az Amerikai Egyesült Államokban az első professzionalizmus a közösségi rendészetben öltött testet. Finszter Géza évtizedekkel ezelőtt felállította a – mára csak súlyosbodott – diagnózist: a rendészet az államigazgatásnak az a területe, amely leginkább kiszolgáltató a napi rögtönzéseknek, a politikai csatározásoknak, és leginkább nélkülözi a stratégiai szemléletet, valamint a közszolgálat professzionalizmusát.³⁶ Itt érhető tetten a rendszer professzionizmushoz való viszonyának a kettőssége, hiszen szembekerül egymással a centralizált-decentralizált rendőrségi működés. Leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy a decentralizált rendőrség polgárközeli, így társadalmilag integráltabb, míg a centralizált közelebb áll a professzionális ideához.

Finszter a professzionalizmus elemének tekinti a rendőrségi műveletek szűk időt felölölő tevékenységét, amely a hatékonyságot növeli, ahogy fogalmaz „a gyorsaság, az azonnali helyes reagálás a rendőri beavatkozás professzionalizmusának a legfontosabb ismérve”.³⁷

A bűnözés kontrollmechanizmusai közül a kriminálpolitika és a rendőrség viszonyában a zéró tolerancia modellje során a rendőrség veszít a professzionalizmusából, mivel a rendőri munka társadalmi rangja csökken, azáltal, hogy terjedhetnek a hivatásos állományban dolgozók visszaélései. A preventív kriminálpolitika közbiztonsági stratégiája ezzel szemben pedig pont a fent említett modell ellenpólusa, mivel értékeit tekintve az állomány magas színvonalú kiképzését és a technikai fejlesztés finanszí-

³² Finszter (2018) i. m. 447.

³³ Christopher Stone – Jeremy Travis: *Towards a new professionalism in policing*. New Perspectives in Policing Bulletin. Washington, D. C., U. S. Department of Justice, National Institute of Justice, 2011.

³⁴ Mark H. Moore – Robert C. Trojanowicz – George L. Kelling: *Crime and policing. Perspectives on policing*, no. 2. Washington, D. C., 1988.

³⁵ Vári Vince: A média és a rendőrség iránti bizalom. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 73–91.

³⁶ Finszter Géza: A változó rendészet és a rendészettudomány. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 14. (2013), 5–12.

³⁷ Finszter (2018) i. m. 31.

rozását tartja fontosnak. Ez a korszerűsítés „visszaadja a rendőrködés professzionalizmusát”.³⁸

A hierarchia mítoszában találkozhatunk ismét a rendőrségi professzionalizmus fontosságával, nevezetesen abban az értelemben, hogy amennyiben a professzionalizmus értékeit nem érvényesíti, kiszolgáltatja magát a mindenkori politikának.³⁹

Három modellt különböztetünk meg, amelyek eltérő fókuszokat határoznak meg.

1. Ideáltípust középpontba helyező képviselő volt Greenwood,⁴⁰ aki a professzió öt elemét határozta meg: szisztematikus elmélet, közösségi szankció, tekintély, etikai kódex és professzionális kultúra. A rendészeti professzionalizmus tekintetében elfogadható.
2. A strukturális differenciálódás a munkamegosztás szerinti megközelítés a professzió olyan funkciót teljesít formalizált módon, amelyeket a preindusztriális társadalmakban a tradicionális családok töltek be. A professzionalizmus ebben az esetben a társadalom rendelkezésére álló tudás növelésére és a közjó érdekében felhasználására szolgáló módszer. Egyfajta hivatásbeli misszióként tekinthető a professzionalizmus (lásd Durkheim, Etzioni és Parsons műveit).⁴¹ A szakmai etika hangsúlyos Halmos elméletében is.⁴²
3. Szakmai kontroll elmélet: A professzió, szakmai szerveződés egy specifikus forma melletti ideologikus elköteleződés.⁴³ A munka exkluzív tudással jár együtt, amely inkább szakértői és nem szolgáltatásalapú. A tudás feletti kontroll megnyilvánul abban, hogy meghatározzák a belépés jogát, előírják a felkészülést, a gyakorlathoz szükséges képzéseket és jogosítványok kibocsátását és azokat felügyelik. A hatalom privilégiumokban ölt testet, mint például az anyagi elismerések, a külső elszámoltathatóságtól való távolság, autonómia. A szakmai etikai kódex és más implicit kontrollformák.

5. Összegzés

A rendőri hivatás alappilléreinek tekinthetjük a professzionalizmust. Elemzésünk során kirajzolódott, hogy a hangzatos jelző mögött számos attitűd rejtőzik, amelyre hatással van a társadalmi és a szervezeti elvárásrendszer is. A különböző rendészeti modellekben, azok stratégiáiban eltérő hangsúllyal jelenik meg a professzionalizmus explicit igénye. A professzionalizmust mint a rendőrség működését kísérő attribútumot

³⁸ Finszter (2018) i. m.

³⁹ Finszter (2018) i. m. 389.

⁴⁰ Ernest Greenwood: Attributes of a profession. In Mayer Zald (ed.): *Social welfare institutions*. London, Wiley, 1965. 73–88.

⁴¹ Émile Durkheim: *Professional ethics and civic morals*. London, Routledge – Kegan Paul, 1957; Amitai Etzioni: *Modern organization*. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, 1964; Talcott Parsons: *The social system*. London, Routledge – Kegan Paul, 1951.

⁴² Paul Halmos: *The personal service society*. London, Constable, 1970.

⁴³ Eliot Friedson: *The professions and their prospects*. London, Sage, 1973.

a centrális–hierarchikus kontra decentralizált modellek összehasonlításában is érdemes a továbbiakban értékelni. Szem előtt tartva, hogy a professzionalizmusnak leginkább feladatspecifikusan van jelentősége, és kevésbé hangsúlyosan jelenik meg az általános rendőrség jellemzőjeként. Így lehetnek egyszerre jelen a modern nyugati államokban a helyi decentralizált municipális rendőrségek mellett a – magasszintű professzionalizmussal működő – központi bűnügyi rendőrségek. Napjainkban a magyar rendészet professzionalizmusa a rendőr hallgatóknál is megfigyelhető már, mert az elméleti és a gyakorlati tudás megszerzésén munkálkodnak, amelyhez a képzési idő előrehaladtával hozzáadódnak a szakmai specifikumok. Ilyen speciális eleme például az etikai értékek szem előtt tartása a munkavégzés során. Ez az attitűd hozzájárul ahhoz, hogy a társadalom elfogadja azt, hogy a rendészeti szervek működése a társadalomban is érthető és biztonságot adó. Abban a szervezetben, ahol a központi elemek között megjelenik a professzionalizmus, a munka gördülékenyen, átláthatóan és kiszámíthatóan végezhető.

IRODALOMJEGYZÉK

- Albrecht, Hans-Jörg: *Problemes theoriques, données empiriques et orientations de la recherches en République Fédérale Allemagne*. Crime et Justice en Europe. Paris, L'Harmattan, 1993.
- Baráth Noémi Emőke: Etikai értékek vizsgálata tisztjelöltek körében. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 22. (2020a), 161–166.
- Baráth Noémi Emőke: A rendészeti modellek és rendőrhallgatók attitűdjeinek vizsgálata. *Ügyészek Lapja*, 27. (2020b), 6. 19–30.
- Bruneau, Thomas C.: Impediments to the accurate conceptualization of civil–military relations. In Thomas C. Bruneau – Florina C. Matei (eds.): *The Routledge Handbook of Civil–Military Relations*. 13–21. London, Routledge, 2012. Online: <https://doi.org/10.4324/9780203105276.ch1>
- Csapó Csaba: Távlatos gondolkodás – a korszerű rendőrség alapja. *Hadtudomány*, 18. (2008), 1–2. 131–143.
- Csapó Csaba: A korszerű rendőrség alapjai. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 10. (2009), 39–51.
- Durkheim, Émile: *Professional ethics and civic morals*. London, Routledge – Kegan Paul, 1957.
- Etzioni, Amitai: *Modern organisation*. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, 1964.
- Finszter Géza: A változó rendészet és a rendészettudomány. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 14. (2013), 5–12.
- Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018.
- Friedson, Eliot: *The professions and their prospects*. London, Sage, 1973.
- Greenwood, Ernest: Attributes of a profession. In Mayer Zald (ed.): *Social welfare institutions*. New York, Wiley, 1965. 73–88. Online: <https://doi.org/10.1177/0145482X6005400504>
- Halmos, Paul: *The personal service society*. London, Constable, 1970. Online: <https://doi.org/10.2307/588586>
- Hesse, Hans A.: *Berufe im wandel. Ein beitrag zum problem professionalisierung*. Stuttgart, Ferdinand Enke, 1968.
- Huntington, Samuel: *A katona és az állam*. Budapest, Zrínyi, 1994.
- Janza Frigyes: A rendészeti karrier rendszer. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 9. (2008), 107–132.
- Kairat, Hans: *„Professions” oder „Freie Berufe”?* Berlin, Duncker & Humblot, 1969.
- Kis János: *A politika mint erkölcsi probléma*. Budapest, Irodalmi Kft., 2004.

- Kleisz Teréz: Professzionlizálódási folyamatok és stratégiák a szociális munka/közösségi munka social work/community work fejlődéstörténetében, angol és amerikai metszetben. *Tudásme-
nedzsment*, 1. (2000), 1. 19–32.
- Kovács Gábor: A szervezeti és vezetői kommunikáció sajátosságai a rendészeti szerveknél. *Hadtu-
dományi Szemle*, 9. (2016), 1. 381–394.
- Közigazgatás- és Közszolgálat-fejlesztési Stratégia 2014–2020. Online: [https://2015-2019.kor-
many.hu/download/8/42/40000/K%C3%B6zigazgat%C3%A1s_feljeszt%C3%A9si_
strat%C3%A9gia_.pdf](https://2015-2019.kor-many.hu/download/8/42/40000/K%C3%B6zigazgat%C3%A1s_feljeszt%C3%A9si_strat%C3%A9gia_.pdf)
- Krémer Ferenc: *A rendőri hatalom természete*. Budapest, Napvilág, 2003.
- Krémer Ferenc – Molnár Katalin – Szakács Gábor – Valcsicsák Imre: A rendészeti foglalkozási kul-
túra átalakítása – stratégiai koncepció. *Rendészeti Szemle*, (2010), (különszám) 269–306.
- Maguire, Mike – Rod Morgen – Robert Reiner (eds.): *Implementing community policing. Lessons from
12 Agencies*. Washington, D. C., U. S. Department of Justice, Office of Community Oriented
Policing Services, 2009.
- Magyary Zoltán: *A magyar közigazgatás gazdaságosságának és eredményességének biztosítása*. Javaslát.
Budapest, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai RT., 1931.
- Moore, Mark H. – Robert C. Trojanowicz – George L. Kelling: *Crime and Policing*, Perspectives on
Policing, no. 2. Washington, D. C., 1988.
- Nagy József: Segítés és pedagógia. Kísérlet a nevelés mibenlétének újraértelmezésére. *Magyar Peda-
gógia*, 95. (1995), 3–4. 157–200.
- Nagy Krisztina: Professzionlizáció- és professzióelméletek a segítő hivatások tükrében. *Visszapil-
lantó*, 6. (2019), 1. Online: <https://doi.org/10.29376/parbeszed/2019/1/5>
- Parsons, Talcott: *The social system*. London, Routledge – Kegan Paul, 1951.
- Pirger Tamás: *A rendvédelmi szervek szervezeti-kultúra vizsgálata*. Doktori értekezés. Sopron, Nyu-
gat-Magyarországi Egyetem, 2015.
- Schön, Donald A.: *The reflective practitioner. How professionals think in action*. New York, Basic Books,
1983.
- Schön, Donald A.: *Educating the reflective practitioner. Toward a new design for teaching and learning in
the professions*. San Francisco – London, Jossey-Bass Publishers, 1987.
- Stone, Christopher – Jeremy Travis: *Towards a new professionalism in policing*. New Perspectives in
Policing Bulletin. Washington, D. C., U. S. Department of Justice, National Institute of Justice,
2011.
- Szabó Csaba: A rendőri munka megoldatlan pszichikai és erkölcsi problémái. *Magyar Rendészet*,
14. (2014), 5. 117–130.
- Vári Vince: Hatásköri szabályozás, mint a nyomozás erőforrás-elosztási eszköze a rendőrségen.
Magyar Rendészet, 19. (2019), 1. 167–180. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2019.1.10>
- Vári Vince: A média és a rendőrség iránti bizalom. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 4. 73–91.
- Wilson, James Q.: *Varieties of Police Behavior*. Cambridge, Harvard University Press, 1968.

ABSTRACT

Law Enforcement Professionalism

Noémi Emőke BARÁTH

The study elaborates on the theoretical framework of professionalism. It seeks to place police professionalism among professional theories. Professionalism is characterised by a special professional and social value, which presupposes a kind of special commitment, and its main characteristics are expertise, responsibility and comradeship. Among law enforcement

strategies, we can also come across the idea of improving professionalism and efficiency. A review of the literature shows that police professionalism fits into the profile of the helping professions and is an essential element of professional work.

Keywords: *law enforcement professionalism, attitude, values*